

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 16. januára 2019*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Súdna právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v oblasti vyživovacej povinnosti – Nariadenie (ES) č. 44/2001 – Článok 5 bod 2 – Článok 27 – Článok 35 ods. 3 – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Článok 19 – Prekážka začatej veci – Článok 22 písm. a) – Článok 23 písm. a) – Neuznávanie rozhodnutí v prípade zjavného rozporu s verejným poriadkom – Článok 24 – Zákaz skúmať právomoc súdu pôvodu – Dôvod neuznania založený na nezohľadnení pravidiel prekážky začatej veci – Neexistencia“

Vo veci C-386/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) z 26. októbra 2016 a doručený Súdnemu dvoru 27. júna 2017, ktorý súvisí s konaním:

Stefano Liberato

proti

Luminite Luise Grigorescuovej

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: podpredsedníčka Súdneho dvora R. Silva de Lapuerta, vykonávajúca funkciu predsedníčky prvej komory, sudcovia J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, E. Regan a C. G. Fernlund (spravodajca),

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- S. Liberato, v zastúpení: F. Ongaro a A. Castellani, avvocati,
- talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci P. Pucciariello, avvocato dello Stato,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vlášil a A. Kasalická, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: taliančina.

– Európska komisia, v zastúpení: E. Montaguti a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 6. septembra 2018,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. ES L 338, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 243).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pánom Stefanom Liberatom a pani Luminitou Luisou Grigorescuovou vo veci návrhu, aby bolo v Taliansku uznané rozhodnutie v manželských veciach, vo veciach rodičovských práv a povinností a v oblasti vyživovacej povinnosti vydané v Rumunsku.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 2201/2003

- 3 Odôvodnenia 11 a 21 nariadenia č. 2201/2003 znejú:
„(11) Vyživovacia povinnosť je vylúčená z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, keďže sa na ňu vzťahuje už nariadenie [Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42)]. Súd, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia, budú mať vo všeobecnosti právomoc rozhodovať o vyživovacej povinnosti podľa článku 5 [bodu] 2 nariadenia... č. 44/2001.
...
(21) Uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte sa má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania by sa mali obmedziť na najnutnejšie minimum.“
- 4 Článok 12 nariadenia č. 2201/2003 s názvom „Dohoda o právomoci“ vo svojom odseku 1 stanovuje:
„Súd členského štátu pri výkone svojej právomoci podľa článku 3, na základe návrhu na rozvod, rozluku alebo anulovanie manželstva majú právomoc v každej veci, ktorá sa týka rodičovských práv a povinností a ktorá súvisí s týmto návrhom, ak:
a) aspoň jeden z manželov má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu
a
b) manželia a nositelia rodičovských práv a povinností prijali právomoc týchto súdov výslovne alebo iným jednoznačným spôsobom v čase začatia konania a ak je to v najlepšom záujme dieťaťa.“

5 Článok 17 toho nariadenia, nazvaný „Skúmanie právomoci“, stanovuje:

„Ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.“

6 Článok 19 uvedeného nariadenia stanovuje:

„1. Ak sa vedú konania týkajúce sa rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu. V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

7 Článok 22 nariadenia č. 2201/2003, nazvaný „Dôvody neuznania rozsudkov o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva“, stanovuje:

„Rozsudok o rozvode, rozluke alebo anulovaní manželstva sa neuzná:

a) ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada;

...

c) ak je nezlučiteľný s rozsudkom vydaným v konaní medzi rovnakými účastníkmi v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

...“

8 Článok 23 tohto nariadenia, nazvaný „Dôvody neuznania rozsudkov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností“, znie:

„Rozsudok týkajúci sa rodičovských práv a povinností sa neuzná:

a) ak by uznanie bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada;

...

e) ak je nezlučiteľný s neskorším rozsudkom týkajúcim sa rodičovských práv a povinností vydaným v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

...“

- 9 Článok 24 uvedeného nariadenia, nazvaný „Zákaz skúmania právomoci súdu pôvodu“, znie:

„Právomoc súdu členského štátu pôvodu sa nesmie skúmať. Kritériá, na ktorých sa založila právomoc podľa článkov 3 až 14, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článkov 22 písm. a) a 23 písm. a).“

Nariadenie č. 44/2001

- 10 Článok 5 nariadenia č. 44/2001 stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

...

2. vo veciach výživného na súdoch podľa bydliska alebo obvyklého pobytu osoby oprávnenej na výživné, alebo ak je vec spojená s konaním o právnom stave osoby, na súde, ktorý podľa právneho poriadku svojho štátu má právomoc vo veci konať, ak sa táto právomoc nezakladá výlučne na štátnom občianstve niektorého z účastníkov;

...“

- 11 Článok 27 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Ak sa vedú konania v tej istej veci a medzi rovnakými účastníkmi na súdoch rôznych členských štátov, každý súd, ktorý nezačal konať ako prvý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať.

2. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, každý iný súd odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.“

- 12 Článok 34 toho istého nariadenia stanovuje:

„Rozsudok sa neuzná:

1. ak je uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom členského štátu, v ktorom sa o uznanie žiada;

...

3. ak je nezlučiteľný s rozsudkom vydaným v spore medzi rovnakými účastníkmi v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie;

4. ak je nezlučiteľný so skorším rozsudkom vydaným v inom členskom štáte alebo v treťom štáte v rovnakej veci a medzi rovnakými účastníkmi za predpokladu, že skorší rozsudok spĺňa podmienky na jeho uznanie v členskom štáte, v ktorom sa žiada o uznanie.“

- 13 Článok 35 nariadenia č. 44/2001 znie:

„1. Rozsudok sa okrem toho neuzná, ak je v rozpore s oddielmi 3, 4 alebo 6 kapitoly II alebo v prípade uvedenom v článku 72.

2. Pri skúmaní skutočností, na ktorých bola založená právomoc podľa predchádzajúceho odseku, súd alebo orgán, ktorý koná o uznaní, je viazaný skutkovými zisteniami, na ktorých súd členského štátu pôvodu založil svoju súdnu právomoc.

3. S výnimkou odseku 1 sa právomoc súdu štátu pôvodu nesmie skúmať. Kritéria, na ktorých sa založila právomoc, sa nesmú skúmať z hľadiska rozporu s verejným poriadkom podľa článku 34 bod[u] 1.“

Talianske právo

- 14 Článok 150 codice civile (Občiansky zákonník), nazvaný „Rozluka“, stanovuje:

„Manželom sa umožňuje rozluka.

Rozluku možno vykonať na základe súdneho rozhodnutia alebo vzájomnej dohody.

Právo navrhnúť súdnu rozluku alebo schválenie dohody manželov o rozluke patrí výlučne manželom.“

- 15 Článok 151 Občianskeho zákonníka, nazvaný „Súdna rozluka“, stanovuje:

„Rozluku možno navrhnúť, keď nastanú také skutočnosti, a to aj nezávisle od vôle jedného alebo oboch manželov, v dôsledku ktorých by bolo ich ďalšie spolužitie neúnosné, alebo ktoré by mohli vážne ohroziť výchovu detí.

Súd v rozsudku o rozluke uvedie, ak je to vhodné vzhľadom na okolnosti a táto požiadavka je súčasťou predloženého návrhu, ktorý z manželov rozluku svojím správaním, odporujúcim povinnostiam vyplývajúcim z manželstva, zapríčinil.“

- 16 Vnútroštátny súd spresňuje, že rodičovské práva a povinnosti a vyživovacia povinnosť voči dieťaťu sú upravené rovnakým spôsobom ako v prípade rozluky a rozvodu článkami 337a až 337g Občianskeho zákonníka.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 17 Pán Liberato a pani Grigorescuová uzavreli manželstvo v Ríme (Taliansko) 22. októbra 2005, pričom až do narodenia ich syna 20. februára 2006 žili spolu v tomto členskom štáte. Vzhľadom na to, že sa manželský vzťah postupne zhoršoval, odvieďa matka dieťa do Rumunska a odvtedy sa do Talianska nevrátila.
- 18 Návrhom podaným 22. mája 2007 na Tribunale di Teramo (súd v Terame, Taliansko) požiadal pán Liberato o rozluku a o zverenie dieťaťa do svojej starostlivosti. Pani Grigorescuová, ktorá sa zúčastnila konania na tomto súde, navrhla tento návrh vo veci samej zamietnuť a podala protinávrh, ktorého predmetom bolo, aby bola pánovi Liberatovi uložená vyživovacia povinnosť na dieťa. Uvedený súd rozsudkom z 19. januára 2012 rozhodol o rozluke manželov s určením zodpovednosti pani Grigorescuovej a samostatným uznesením vrátil vec na doplnenie dokazovania v súvislosti so vzájomnými návrhmi účastníkov konania v oblasti výkonu rodičovských práv a povinností.
- 19 V priebehu konania o úprave rodičovských práv a povinností na Tribunale di Teramo (súd v Terame) sa pani Grigorescuová 30. septembra 2009 obrátila na Judecătoria București (Súd prvého stupňa Bukurešť, Rumunsko) a požiadala o rozvod, o výlučnú starostlivosť o dieťa a o určenie vyživovacej povinnosti otca dieťaťa.

- 20 Pán Liberato, ktorý sa zúčastnil konania na tomto súde a podal námietku prekážky začatej veci, pričom uviedol, že v Taliansku už podal návrh na začatie konania o rozluke a o rodičovských právach a povinnostiach. Uvedený súd však rozsudkom z 31. mája 2010 rozhodol o rozvode manželstva, zveril dieťa do starostlivosti matky a určil spôsoby výkonu práva styku otca s dieťaťom, ako aj výšku výživného, ktoré má otec platiť v prospech dieťaťa.
- 21 Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť v nadväznosti na rozsudok Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko) z 12. júna 2013, ktorý potvrdil rozsudok Tribunalul București (Krajský súd Bukurešť, Rumunsko) z 3. decembra 2012, ktorým tento súd zamietol odvolanie podané pánom Liberatom proti rozsudku z 31. mája 2010.
- 22 Konanie vo veci rozluky sa v Taliansku skončilo neskôr rozsudkom Tribunale di Teramo (súd v Terame) z 8. júla 2013. Tento súd zveril dieťa do výlučnej starostlivosti otca a nariadil okamžitý návrat dieťaťa do Talianska. Uvedený súd tiež určil spôsoby výkonu práva styku matky s dieťaťom v Taliansku a uložil jej povinnosť prispievať na výživu dieťaťa.
- 23 Konkrétne Tribunale di Teramo (súd v Terame) zamietol incidenčný návrh, ktorým pani Grigorescuová na základe nariadenia č. 2201/2003 navrhla v Taliansku uznať rozsudok o rozvode, ktorý 3. decembra 2012 vydal Tribunalul București (Krajský súd Bukurešť). Tribunale di Teramo (súd v Terame) totiž poznamenal, že konanie o rozvode bolo v Rumunku začaté po podaní návrhu na začatie konania o rozluke v Taliansku, a že v dôsledku toho rumunské súdy porušili článok 19 nariadenia č. 2201/2003 tým, že neprerušili konanie.
- 24 Pani Grigorescuová sa proti tomuto rozsudku odvolala a podala incidenčný návrh na uznanie rozsudku Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) z 12. júna 2013, ktorý zamietol námietku prekážky začatej veci z dôvodu, že tieto dve veci nemali podľa rumunského procesného práva ten istý predmet.
- 25 Corte d'Appello di L'Aquila (Odvolací súd Aquila, Taliansko) rozsudkom z 31. marca 2014 zmenil rozsudok Tribunale di Teramo (súd v Terame) z 8. júla 2013 a vyhovel námietke týkajúcej sa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o rozvode vydaného rumunskými súdmi, ktoré sa týkalo aj starostlivosti o dieťa a vyživovacej povinnosti. Tento odvolací súd konštatoval, že porušenie režimu prekážky začatej veci podľa práva Únie zo strany súdnych orgánov členského štátu, ktoré začali konať ako druhé, v prejednávanej veci Rumunska, nie je relevantné na účely preskúmania podmienok uznania právoplatných opatrení prijatých týmto štátom, a že neexistuje žiaden dôvod, najmä dôvod týkajúci sa verejného poriadku, ktorý by bránil uznaniu rumunského rozhodnutia.
- 26 Pán Liberato podal proti tomuto rozsudku Corte d'Appello di L'Aquila (Odvolací súd Aquila) kasačný opravný prostriedok.
- 27 Vnútroštátny súd uvádza, že rozhodnutie vydané v Rumunsku upravuje súčasne manželský zväzok, rodičovské práva a povinnosti a vyživovaciu povinnosť. V rámci konania o rozluke začatého v Taliansku boli podané rovnaké návrhy s výnimkou návrhu týkajúceho sa manželského zväzku, ktorý nie je rovnaký, keďže taliansky právny poriadok vyžaduje, aby bolo ešte pred rozvodom rozhodnuté o splnení zákonom stanovených podmienok na účely rozluky manželov.
- 28 Tento súd uvádza, že neexistujú dôvody založené na článku 22 písm. c) nariadenia č. 2201/2003, článku 23 písm. e) tohto nariadenia a článku 34 ods. 4 nariadenia č. 44/2001, ktoré by bránili uznaniu rumunského rozsudku, pokiaľ ide o manželský stav, rodičovské práva a povinnosti a vyživovaciu povinnosť.
- 29 Podľa uvedeného súdu treba však preskúmať, či podľa neho zjavné porušenie ustanovení týkajúcich sa prekážky začatej veci v práve Únie, stanovených v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 a v článku 27 nariadenia č. 44/2001, súdmi, ktoré vydali rozhodnutie, o ktorého uznanie sa žiada, možno považovať za dôvod brániaci uznaniu tohto rozhodnutia z dôvodu jeho rozporu s verejným poriadkom.

30 Za týchto podmienok Corte suprema di cassazione (Najvyšší kasačný súd, Taliansko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má porušenie pravidla prekážky začatej veci podľa článku 19 ods. 2 a 3 nariadenia [č. 2201/2003] vplyv výlučne na určenie súdnej právomoci, s následným uplatnením článku 24 [tohto nariadenia], alebo naopak, môže predstavovať prekážku uznania rozsudku vydaného v členskom štáte, ktorého súd začal v danej veci konať ako druhý, v členskom štáte, ktorého súd začal konať ako prvý, a to z hľadiska procesných zásad verejného poriadku, so zreteľom na to, že [tento článok 24] odkazuje iba na pravidlá určujúce súdnu právomoc uvedené v článkoch 3 až 14, a nie na článok 19 uvedeného nariadenia?
2. Je výklad článku 19 nariadenia č. 2201/2003 v tom zmysle, že ide iba o kritérium určujúce súdnu právomoc, v rozpore s pojmom ‚prekážka začatej veci‘ podľa práva Únie, ako aj s funkciou a účelom tohto právneho predpisu, ktorého cieľom je stanoviť súbor záväzných pravidiel v rámci procesných zásad verejného poriadku, a to ako záruku vytvorenia spoločného priestoru vyznačujúceho sa vzájomnou dôverou a procesnou lojalnosťou medzi členskými štátmi, v rámci ktorého by sa zabezpečilo automatické uznávanie a voľný pohyb súdnych rozhodnutí?“

O prejudiciálnych otázkach

- 31 Na úvod treba uviesť, že otázky položené vnútroštátnym súdom sa týkajú iba výkladu nariadenia č. 2201/2003. Ako však uvádza odôvodnenie 11 tohto nariadenia, zatiaľ čo na vyživovaciu povinnosť sa nevzťahuje uvedené nariadenie, ale vzťahuje sa na ňu nariadenie č. 44/2001, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že prejednávaná vec sa týka uznania rozhodnutia nielen v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ale aj v oblasti vyživovacej povinnosti. V dôsledku toho treba na položené otázky odpovedať s prihliadnutím na nariadenia č. 2201/2003 a č. 44/2001.
- 32 Vnútroštátny súd sa svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa pravidlá prekážky začatej veci uvedené v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ v rámci sporu v manželských veciach, vo veciach rodičovských práv a povinností alebo v oblasti vyživovacej povinnosti prijme súd, na ktorom sa začalo konanie neskôr, v rozpore s týmito pravidlami, rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, môžu súdy členského štátu, ku ktorým patrí súd, ktorý ako prvý začal konanie, odmietnuť uznať toto rozhodnutie z dôvodu zjavného rozporu s verejným poriadkom.
- 33 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pani Grigorescuová podala 30. septembra 2009 na rumunský súd návrh na rozvod manželstva medzi ňou a pánom Liberatom, ako aj návrh na zverenie ich dieťaťa do starostlivosti a návrh na určenie výživného na toto dieťa, zatiaľ čo pred týmto dňom sa na taliansky súd podali návrhy pána Liberata na rozluku medzi manželmi, ako aj na zverenie dieťaťa do starostlivosti, a protinávrh pani Grigorescuovej na určenie výživného na dieťa.
- 34 Rumunský súd na základe rozdielného predmetu návrhov v manželskej veci vzhľadom na to, že jeden sa týka rozvodu a druhý rozluky, konštatoval, že neexistuje prekážka začatej veci v zmysle článku 19 nariadenia č. 2201/2003 a že má právomoc rozhodnúť o žalobe podanej pani Grigorescuovou.
- 35 Ako už pritom predtým rozhodol Súdny dvor, hoci je podľa článku 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v manželských veciach potrebné, aby sa návrhy týkali tých istých účastníkov konania, môžu mať rozličný predmet, ak sa týkajú rozluky, rozvodu alebo anulovania manželstva. Súdny dvor na základe toho dospel k záveru, že situácia prekážky začatej veci alebo závislej žaloby v zmysle článku 19 nariadenia č. 2201/2003 môže existovať v prípade, že bolo na dvoch súdoch rôznych členských štátov začaté konanie, v jednom prípade vo veci rozluky a v druhom vo veci rozvodu. Za takýchto okolností

a v prípade rovnakých účastníkov konania súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý (rozsudok zo 6. októbra 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, body 33 a 34).

- 36 Okrem toho, ako uviedol generálny advokát v bodoch 56 a 57 svojich návrhov, pokiaľ boli v rámci konania o manželskom zväzku podané návrhy týkajúce sa rodičovských práv a povinností, uplatnia sa pravidlá prekážky začatej veci týkajúce sa zániku manželstva. To isté platí v oblasti výživného, pokiaľ sú návrhy spojené s konaním o právnom stave osoby v súlade s článkom 5 bodu 2 nariadenia č. 44/2001. Z toho vyplýva, že na prvé uvedené návrhy sa vzťahuje článok 19 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, zatiaľ čo návrhy uvedené ako druhé sa riadia článkom 27 nariadenia č. 44/2001.
- 37 V prejednávanej veci súd, na ktorý bol podaný návrh na rozluku ako prvému, sa na základe článku 12 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 považoval za príslušný na rozhodnutie o návrhoch vo veciach rodičovských práv a povinností a v oblasti vyživovacej povinnosti voči dieťaťu z dôvodu, že pani Grigorescuová bola účastníkom konania vedeného týmto súdom, a teda súhlasila s jeho príslušnosťou.
- 38 Z toho vyplýva, že v takej situácii, ako je situácia dotknutá vo veci samej, v ktorej súd, na ktorý bol neskôr podaný návrh na rozvod, ako aj návrhy vo veciach rodičovských práv a povinností a vyživovacej povinnosti, odmietne prerušiť konanie a považuje sa za príslušný na rozhodnutie o týchto návrhoch, porušuje ustanovenia článku 19 nariadenia č. 2201/2003 a článku 27 nariadenia č. 44/2001.
- 39 Na účely odpovede na otázky položené vnútroštátnym súdom treba uviesť, že článok 19 nariadenia č. 2201/2003 znie podobne ako článok 27 nariadenia č. 44/2001 a zavádza mechanizmus, ktorý je rovnocenný mechanizmu stanovenému v poslednom uvedenom článku na riešenie prípadov prekážky začatej veci. V dôsledku toho treba zohľadniť úvahy Súdneho dvora týkajúce sa tohto posledného uvedeného nariadenia na výklad nariadenia č. 2201/2003 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, bod 27).
- 40 Ďalej treba pripomenúť charakteristiky mechanizmu zavedeného nariadením č. 2201/2003.
- 41 Toto nariadenie je založené na vzájomnej spolupráci a dôvere medzi súdmi, ktoré musia viesť k vzájomnému uznávaniu súdnych rozhodnutí, čo je základom na vytvorenie skutočného justičného priestoru (rozsudok z 15. februára 2017, W a V, C-499/15, EU:C:2017:118, bod 50, ako aj citovaná judikatúra).
- 42 V tomto kontexte zohrávajú pravidlá prekážky začatej veci veľmi dôležitú úlohu.
- 43 Ako už predtým rozhodol Súdny dvor, tieto pravidlá smerujú k tomu, aby sa v záujme riadneho výkonu súdnictva v rámci Únie predišlo súbežným konaniam pred súdmi rôznych členských štátov a nezlučiteľnosti rozhodnutí, ktorá by z toho mohla vzniknúť. Na tento účel normotvorca Únie chcel zaviesť jasný a účinný mechanizmus riešenia prípadov prekážky začatej veci založený na chronologickom poradí, v akom súdy začali konať (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2015, A, C-489/14, EU:C:2015:654, body 29 a 30, ako aj citovanú judikatúru, a analogicky, pokiaľ ide o nariadenie č. 44/2001, rozsudok z 27. februára 2014, Cartier parfums-lunettes a Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, bod 40).
- 44 Na zabezpečenie účinného vykonania nariadenia č. 2201/2003 a v súlade so zásadou vzájomnej dôvery, na ktorej je založené toto nariadenie, treba po prvé zdôrazniť, ako uviedol generálny advokát v bode 59 svojich návrhov, že podľa článku 17 tohto nariadenia má každý súd povinnosť overiť svoju právomoc (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. júla 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 73; z 12. novembra 2014, L, C-656/13, EU:C:2014:2364, bod 58, ako aj z 15. februára 2017, W a V, C-499/15, EU:C:2017:118, bod 54).

- 45 Po druhé podľa článku 24 nariadenia č. 2201/2003 sa nesmie skúmať právomoc súdu členského štátu pôvodu (rozsudok z 9. novembra 2010, Purrucker, C-296/10, EU:C:2010:665, bod 85). V súlade s článkom 35 ods. 3 nariadenia č. 44/2001 to platí aj podľa uvedeného nariadenia.
- 46 Po tretie podľa odôvodnenia 21 nariadenia č. 2201/2003 je toto nariadenie založené na koncepcii, na základe ktorej sa uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania sa majú obmedziť na najnutnejšie minimum (rozsudok z 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 35).
- 47 Vzhľadom na tieto úvahy treba preskúmať, či okolnosť, že rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, bolo prijaté v rozpore s pravidlami prekážky začatej veci stanovenými v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003, je dôvodom verejného poriadku, ktorý na základe článku 34 nariadenia č. 44/2001, ako aj článku 22 písm. a) a článku 23 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 bráni tomu, aby toto rozhodnutie mohlo byť uznané súdmi členského štátu, na súde ktorého bolo začaté konanie ako prvom.
- 48 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa samotného znenia článku 24 nariadenia č. 2201/2003 sa kritérium verejného poriadku uvedené v článku 22 písm. a) a 23 písm. a) tohto nariadenia neuplatní na pravidlá právomoci uvedené v článku 3 až 14 uvedeného nariadenia.
- 49 Treba teda určiť, či pravidlá prekážky začatej veci sú pravidlami na určenie právomoci, rovnako ako pravidlá uvedené v článkoch 3 až 14 tohto nariadenia.
- 50 Hoci je v tejto súvislosti pravda, že pravidlá prekážky začatej veci stanovené v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 nie sú uvedené medzi pravidlami na určenie právomoci, ktoré sú výslovne uvedené v článku 24 tohto nariadenia, samotný článok 19 je súčasťou kapitoly II uvedeného nariadenia, nazvanej „Právomoc“.
- 51 Navyše, ako uviedol generálny advokát v bode 77 svojich návrhov, pokiaľ, ako v prejednávanej veci, súd, ktorý začal konať ako prvý, rozhodujúci o incidenčnom návrhu na uznanie, overí, či boli správne uplatnené pravidlá prekážky začatej veci súdom, ktorý začal konať ako druhý, a teda posúdi dôvody, na základe ktorých neodmietol svoju právomoc, preskúmava súd, ktorý začal konať ako prvý, nevyhnutne právomoc súdu, ktorý začal konať neskôr. Ako bolo pripomenuté v bode 45 tohto rozsudku, článok 24 nariadenia č. 2201/2003 mu takéto preskúmanie nepovoľuje.
- 52 Bez ohľadu na skutočnosť, že zákaz uvedený v článku 24 tohto nariadenia neobsahuje výslovný odkaz na článok 19 uvedeného nariadenia, údajné porušenie posledného uvedeného článku neumožňuje súdu, ktorý začal konať ako prvý, odmietnuť uznať rozhodnutie vydané súdom, ktorý začal konať neskôr v rozpore s pravidlom prekážky začatej veci obsiahnutým v tomto ustanovení, pretože by išlo o preskúmanie právomoci súdu, ktorý začal konať ako druhý (pozri analogicky, pokiaľ ide o článok 15 nariadenia č. 2201/2003, rozsudok z 19. novembra 2015, P, C-455/15, EU:C:2015:763, bod 45).
- 53 Tieto úvahy sú uplatniteľné aj na pravidlá prekážky začatej veci uvedené v článku 27 nariadenia č. 44/2001 v oblasti vyživovacej povinnosti, pretože článok 35 ods. 3 tohto nariadenia tiež stanovuje, že sa nesmie skúmať právomoc súdu členského štátu pôvodu.
- 54 Treba doplniť, že súd štátu, v ktorom sa žiada o uznanie, nemôže bez toho, aby sa tým spochybnil účel nariadení č. 2201/2003 a č. 44/2001, odmietnuť uznať rozhodnutie pochádzajúce z iného členského štátu len z dôvodu, že sa domnieva, že v tomto rozhodnutí bolo nesprávne uplatnené vnútroštátne právo alebo právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. júla 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, bod 49, a z 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 46).

- 55 Túto analýzu podporuje skutočnosť, že dôvody neuznania rozhodnutia z dôvodu jeho zjavného rozporu s verejným poriadkom uvedené v článku 22 písm. a) a v článku 23 písm. a) nariadenia 2201/2003, ako aj v článku 34 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať reštriktívne, pretože sú prekážkou dosiahnutia jedného zo základných cieľov týchto nariadení, ako je pripomenutý v bode 46 tohto rozsudku (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, bod 36).
- 56 V dôsledku toho treba na položené otázky odpovedať, že pravidlá prekážky začatej veci uvedené v článku 27 nariadenia č. 44/2001 a v článku 19 nariadenia č. 2201/2003 sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ v rámci sporu v manželských veciach, vo veciach rodičovských práv a povinností alebo v oblasti vyživovacej povinnosti prijme súd, ktorý začal konať ako druhý, v rozpore s týmito pravidlami rozhodnutie, ktoré nadobudne právoplatnosť, bránia tieto pravidlá tomu, aby súdy členského štátu, ktorého súd začal konať ako prvý, odmietli z tohto jediného dôvodu uznať toto rozhodnutie. Samotné toto porušenie konkrétne nemôže byť dôvodom neuznania uvedeného rozhodnutia s odôvodnením, že je v zjavnom rozpore s verejným poriadkom tohto členského štátu.

O trovách

- 57 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Pravidlá prekážky začatej veci uvedené v článku 27 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach a článku 19 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, sa majú vykladať v tom zmysle, že pokiaľ v rámci sporu v manželských veciach, vo veciach rodičovských práv a povinností alebo v oblasti vyživovacej povinnosti prijme súd, ktorý začal konať ako druhý, v rozpore s týmito pravidlami rozhodnutie, ktoré nadobudne právoplatnosť, bránia tieto pravidlá tomu, aby súdy členského štátu, ktorého súd začal konať ako prvý, odmietli z tohto jediného dôvodu uznať toto rozhodnutie. Samotné toto porušenie konkrétne nemôže byť dôvodom neuznania uvedeného rozhodnutia s odôvodnením, že je v zjavnom rozpore s verejným poriadkom tohto členského štátu.

Podpisy